

1907. BOŽIČNA PRILOGA. 1907.

Sveti večer.

1. Vstanite, o bratje, nebo se žari,
Svetloba po noči, o kaj se godi?
2. Na kviško, pastirci, presrečni je čas,
Gospod iz višine se bliža do nas.
2. O zemlja presrečna, veseli se zdaj,
Iz neba se bliža nebeški ti raj.
4. Tam v hlevu revnem se dete rodi,
Mesija, ki davno ga svet požel.
5. Zatoraj, o zemlja, veseli se zdaj,
Iz neba se bliža nebeški ti raj!

Povest o izgubljenem sinu.

Dogodilca iz Betlehema. Prevel Marko Kranjc.

I.

V sveti deželi je razsajal že nekaj tednov divji vihar ter razgural ljudi in živali v varne doline.

Bilo je zadnje dni te viharne in mrzle dobe, ko nekega večera besno bučanje nakrat potihne; tiha svetla noč se je razgrnila čez pokrajino Efrat. Svečan, skrivnostni mir kraljuje v višavah in nižinah; utihnile so živali, ponehal je šelest listja in utrinki daljnih zvezd ne krožijo po navadi po nebu.

Na betlehemske tratah mirno in brezskrbno spe pastirji in psi čuvaji.

Blizu pašnikov betsahurskih, kjer so imeli pastirji svoja bivališča, sloni na mogočno skalo uprta mala kočica. V njej leži na slamnati postelji stara ženica, skrbno pokrita z ovčjimi kožami; poleg nje pa čepi na leseni kladi belolas stariček, kolena zavita v borno odejo.

Vihar se je pomiril, Marta, začne starček lahno, zaspi zdaj, dobro ti bo delo!

S težavo vstane s štor in razgrne s tresočimi rokami odejo, ki mu je pokrivala in grela kolena, nad bolnico:

Tebe zebe; meni ni treba odeje.

Starka ga prime ginjena za roko, rekoč: Kako si dober, Simon! Obdrži le sam odejo, prosim te, tudi ti potrebuješ toplote.

Ne, Marta, le ne skrbi zame, mene dovolj greje obleka. Le zatisni oči, pa pozabi!

Da, da, skoro mi bo smrt za večno zatisnila oči... Že čutim blizu uro, ki me, če božja volja, popelje v dom očetov...

Oh, ne govori mi tako, Marta, to me žalosti! Prosil bom Gospoda, da skaže svojo milost nad teboj in nad menoj!

Čez nekaj časa tiho pristavi: In nad najim izgubljenim sinom — Manasetom!

Manaset, moj sin! zaječi bolnica. Kako rada darujem življenje za te, če te moja daritev pripelje zopet na pravo pot!

V Cezareji je v razkošnosti in nasladnosti zatajil Boga svojih očetov! Ali se ga bo naš Gospod usmilil?

Vedno je hlepel po posvetni radosti in sreči. In, oh, jaz nesrečnica sem mu še pogosto pritrjevala, ko je nezadovoljen tožil o samotnosti pastirskega življenja! Gorje mi, če so ga moje besede odgnale izpod domačega krova!

Ti nisi kriva nič, Marta! Jaz bi ga tistikrat ne smel pustiti samega v Jeruzalemu.

Gospod ti tega ne bo štel v pregreho; saj tedaj nisi mogel slutiti, da ga bo brezbožna kraljica tako zvalila v svoje zapeljive mreže.

Simon je zrl nekaj časa žalostno v tla pred se, potem pa globoko vzdihnil:

Oh, da bi že skoro prišel Mesija, Odrešenik Izraelov, ki bo odvezal grehe sveta! Čas je dopolnjen! me je tolažil danes pobožni duhoven Cadok, kraljestvo božje je blizu!

In vzpel je roke proti nebesom in goreče molil:

Nebesa, rosite Pravičnega, oblaki, dežite Ga! Zemlja, odprti se in rodi nam Zveličarja!

Odrešenik moj, ki Te hrepenečo pričakuje Izrael, je prosila Marta, pridi in reši mi sina! Glej, lastno življenje Ti darujem zanj!

Ti Žar večne Luči, usliši najino pohlevno prošnjo in potem naju odzemi s tega sveta! Gospod,

če sva našla milost v Tvojih očeh, daj, da pohitiva skupaj iz te solzne doline v kraj miru!

V tem trenutku se naglo odpro vrata, jasna svetloba se vlije skozi nje v sobo, k Simonu pa prihitel mladenič visoke, krepke rasti.

Oče, oče, pridite ven! Čudo se godi!

Kaj pa je, moj sin Joahim?

O čudovita noč, ta nebeški svit! In angelska godba in čudežna znamenja na nebu in na zemlji! Poslušajte! Ležali smo, zaviti v kožuhe, čuječ pri svojih čredah. Polagoma zavladal krog nas sveta tišina in sladek spanec se dotakne naših oči. Kar nas zbudi proti polnoči glasen šum in čarobna godba kakor na harfe in cimbele, in v rudečem svitu zažari nebo. Ovoc in psi so nemirno poskakali z ležišč in nepremično gledali v črno svetlobo, ki je neprestano rasla in se širila. Strah in groza nas je obšla in prihitel sem k vam, da bi ne ostali sami v tej čudapolni noči... Čujte — sladko angelsko petje!

Nebesa se odpirajo! Gospod stopa doli z nebes k svojemu ljudstvu! zakliče Simon.

Brzi koraki se bližajo, gruča pastirjev hiti proti Betlehemu. Dva moža stopita naglo v sobo, Simonova sinova.

Angeli so se nam prikazali, zakličeta, in nam prinesli veselo oznanilo: Danes se vam je porodil v mestu Davidovem Odrešenik, ki je Krist Gospod! In to vam bodi v znamenje: Našli boste detece v plenice povito in v jaslce položeno. Pridite, oče, pojdemo v Betlehem, da vidimo, kaj se je zgodilo. Tudi mati morajo iti z nami gledat čudo! Na postelji jih ponese tja; Gospod je danes milostljiv, pomogel jim bo!

Storimo torej tako, sinovi moji; moja duša neizmerne hrepeni, da vidi Odrešenika Izraelovega!

Starejša sinova oprezno dvigneta posteljo z bolno materjo ter jo neseta v jasno noč. Joahim pa vodi za roko starega očeta.

Tako so šli na pot v Betlehem v noči, ki ni bila noč.

Kajti vsa razprostrta daljna pokrajina je bila razsvetljena z žarki nebeške luči. Žareli so bregovi, bliščale so se doline, kakor posuto s prelestnimi biseri se je svetlikalo listje oljkovih in figovih dreves; čaroben svit je bil razlit čez skalovje in čez neskončni nebesni obok.

Vsa svetloba pa je izhajala iz ene same velike zvezde, ki je plavala nad Betlehemom.

Glej! vzklikne Simon, zvezda, o kateri govori prorok, zvezda Jakobova; vse zemeljske pokrajine bodo videli božje odrešenje!

Ko se približajo mestu, vidijo, kako vlija zvezda svoje plameneče žarke na streho prostornega hleva, segajočega v skalovje.

Tu vstopijo. Par podzemeljskih stopnic jih privede v veliko votlino, razprostirajočo se tik hleva.

Kakor jasno pomladansko jutro je razsvetljena vsa votlina, a vendar nikjer ni videti luči. Prijeten vonj jih omami ob vstopu; prihajal je od rudečih vrtnic in belih lilij, ki so kile iz skalovja.

Na tleh se že klečali pastirji in pobožno udarali oči na nizke jaslce, kjer je ležalo ljubeznivo dete, povito v plenice.

Poleg jaslca je sedela blagomila devica, roke prekrizane na prsih, in kakor zamaknjena je nepremično zrla v detece. Njej nasproti pa je stal bolj postaren mož, oprt na pastirsko palico. Milé njegove oči so polne tihe radosti počivale zdaj na detetu, zdaj na devici.

V to pobožno tišino pa zadoni iz daljnih višav spev nebeških krilatec...

Joahim pelje očeta prav blizu k jaslcam, kjer poklekne.

V duši starčkovi se zbude besede, ki jih je nekdanji Izaija prerok oznanil Ahabu: Glej, Devica bo spočela in bo sina rodila, in njegovo ime se bo zvalo: Bog z nami!

V nebeški ginjenosti in s sveto pobožnostjo so tiho šepetale njegove ustnice gorečo molitev za ubogo izraelsko ljudstvo, za izgubljenega sina Manaset in za bolno ženo Marto, ki sta jo medtem ljubeča sinova v postelji toliko privzdignila, da je mogla videti božjega Odrešenika. Sveta groza jo prešinja ob pogledu Nanj, a obenem jo navdaja sladka radost in veselo zaupanje...

In pozabila je na svojo bolezen in na slabost svojega telesa, stopila je s postelje in pokleknila pred jaslce.

O, Gospod, je molila, ki si se ponižal priti k nam revnim zemljanom, da nam prineseš rešenje, usliši molitev uboge matere in daj ji nazaj sina, ki je zapustil Tvoja pota!

Potem se je približala sveti Devici, padla pred njo na kolena, poljubila rob njene obleke in jo ponižno prosila: O Devica in Mati, prosí za me!

II.

Ob istem času, ko so prepevali angelci po betlehemske livadah slavo novorojenemu Sinu božjemu, je sedel v Cezareji na podnožju paganskega kipar mladenič, opravljen po šegi plemenitih Rimljanov. Krog širokih pleč se mu je ovijala dragocena lacerna, glavo pa mu je krasil lavorjev venec.

Glavo uprto v dlani je srpo zrl v tla pred se; ni ga mikala vabljiva godba ne petje, ki se je glasilo iz bližnje palače Herodove v tiho noč.

Manaset, sin Simonov in Martin, je zatopljen v globoke in otožne misli. Pred njegovim duhom vstajajo po vrsti podobe iz preteklih dni...

Kako je bil srečen in zadovoljen, ko je še pasel očetove črede na betlehemske pašnike! A dom mu je postal pretesen, želel si je ven v svet. In prišel je dan, usodepoln zanj, ki mu je izpolnil željo, pa mu tudi vzel prejšnjo srečo.

Nekoč gresta z očetom v Jeruzalem in darujeta najprej v templju. Po daritvi obišče oče duhovna Cadoka, on pa gre ogledovat sveto mesto in njegova čudeža.

V sredi mesta sreča dolg spreved Ponosni, težko oboroženi vojščaki, bogato opravljeni služabniki, izbrani velblodi pa ognjevit konji!

In sredi te pisane množice, glej, na prekrasnem arabskem konju ponosna žena, vsa nakinčena z zlatom in biseri.

Njene oči obstanejo na mladeniču ter ga žarno gledajo, da pobesi pogled.

Mignila je služabniku ter mu nekaj ukazala.

Služabnik stopi k Manasetu pa mu reče: Kraljica ti zapoveduje, da greš z nami v palačo; ne brani se, kraljica ti hoče dobro!

Še predno se je Manaset vsega prav zavedel, ga prime služabnik za roko ter ga pelje v vrsto kraljičinih spremljevalcev.

Očaran od krasote, ki ga je odslej obdajala in omamljen od šumnih veselice ter naklonjenosti kraljičine je Manaset kmalu pozabil na blagega očeta in ljubečo mater ter stopil v službo brezbožnežev. Nasladno življenje na kraljevem dvoru ga je odvrgnilo od zapovedi božjih. Popolnoma se je udal pa-